

24 januari 2016

MILITAIR LEIDERSCHAP: VOORTLEVEN IN DE HOOFDEN EN HARTEN VAN MENSEN

Wanneer je denkt aan leiders en leiderschap, dan is de relatie met de militaire geschiedenis niet ver weg. Natuurlijk zijn er voldoende uitwassen in negatief opzicht bekend, zoals Adolf Hitler, Jozef Stalin, Saddam Hoessein en Augusto Pinochet. De geschiedschrijving staat vol met dit soort bekende en minder bekende personen, die te zien zijn als leiders, want zij hadden ook volgers, maar dan wel als ‘slechtste’ van de soort. Dit gezien hun daden en hun gebrek aan moreel besef.

Bredere kijk

Maar in tegenstelling tot deze voorbeelden van extreem slechte leiders, zijn er ook militaire leiders die op diverse gebieden een positieve invloed hebben gehad. Denk eens aan Napoleon, Caesar en Augustus. Wat deze drie personen namelijk verbindt is dat zij allen, los van de militaire doctrine, een brede vooruitstrevende kijk hadden op wereldse zaken en daarmee in positieve zin koersbepalend zijn geweest voor velen, waarbij de gevolgen tot de dag van vandaag nog merkbaar zijn. Denk bij dit laatste aan infrastructuur die zelfs nu nog aanwezig is, belastingsystemen, betere toegang tot onderwijs en gezondheidszorg voor gewone burgers en ook aan de basis voor het huidige politieke en bestuurlijke bestel in veel landen.

Wat in dit kader ook opvalt, is dat deze leiders als militair met de troepen in het veld zijn geweest en dus niet te zien zijn als leiders met een achtergrond als 'bureaakrijger'. Maar het was niet alleen rozengeur en zonneschijn, want dat deze heren diverse dictatoriale trekjes vertoonden is ook bekend. Wanneer je kijkt naar leiderschap vanuit militair perspectief vallen in ieder geval de volgende aspecten op, waar bedrijfsleven en politiek een voorbeeld aan kunnen nemen:

Michiel de Ruyter (Hendrick Berckman – Christie's/Wikipedia)

Dienen

Het eerste aspect heeft te maken met het begrip dienen, waarbij soms de zwaarste prijs wordt betaald ten dienste van de eigen maar ook andere samenlevingen. Een voorbeeld op dit gebied is Michiel de Ruyter, die zijn 'loopbaan' begon als hoogbootmansjongen op 11 jarige leeftijd en uiteindelijk ten tijde van zijn dood door een Franse kanonskogel werd gezien als 'Grootste Admiraal van zijn tijd' in Europa. Maar buiten de generaals en admiraals die aan het front het leven lieten, zijn er vele andere militairen die, los van rangen en standen, leiderschap toonden en het begrip dienen de juiste dimensie hebben gegeven.

De Heeren hebben mij niet te verzoeken, maar te gebieden, en al wierd mij bevoolen 's Lands vlagh op een enkel schip te voeren, ik zou daarmee t'zee gaan en daar de Heeren Staten hunne vlag betrouwen, zal ik mijn leven waagen. – Michiel de Ruyter

Voorbeeldgedrag

Een ander aspect is het effect van voorbeeldgedrag. Leiders kunnen niet bestaan zonder

volgers en in dit opzicht is duidelijk dat de meest gerespecteerde militaire leiders tussen de troepen stonden. Op dit gebied was bijvoorbeeld de Duitse veldmaarschalk Erwin Rommel een lichtend voorbeeld. Hij nam onder andere in Noord-Afrika, ten tijde van de Tweede Wereldoorlog, deel aan de gevechten met zijn troepen in plaats van veilig in een hoofdkwartier achter het front te blijven, en verwierf hiermee het respect van zijn manschappen en ook van de geallieerden. Overigens betaalde Rommel de hoogste prijs, niet tijdens een veldslag, maar door later zelfmoord te plegen toen zijn naam werd gekoppeld aan de groep die verantwoordelijk was voor de mislukte aanslag op Hitler in 1944 en er druk op hem werd uitgeoefend om de eer aan zichzelf te houden.

Be an example to your men in your duty and in private life. – Erwin Rommel

Moed

Ridders Militaire Willemsorde Marco Kroon en Gijs Tuinman (foto ministerie van Defensie)

Moed is het derde aspect, en op diverse manieren te tonen. Dit natuurlijk door heldhaftige daden in oorlogssituaties, zoals kapitein Marco Kroon, die hiervoor door zijn collega's, meerderen en manschappen werd voorgedragen voor de Militaire Willemsorde; hij ontving deze in 2009 uit handen van toenmalig koningin Beatrix met de volgende woorden:

Hij krijgt deze onderscheiding niet voor één enkele actie, maar voor zijn optreden als leider, als militair en als mens tijdens de hele missie.

Vele andere militairen tonen moed tijdens overstromingen, aardbevingen en andere humanitaire operaties en zien dit 'gewoon' als onderdeel van hun werk of roeping. Maar

moed tonen is ook roeien tegen de stroom in of anders denken dan hetgeen eeuwenlang vanuit traditie is ingeslepen. In deze is de uitspraak van generaal b.d. Peter van Uhm, tijdens TEDx Amsterdam, een mooi voorbeeld. In zijn speech komt duidelijk naar voren dat ook binnen een hiërarchisch instituut als het leger veranderingen gaande zijn wanneer het gaat over leiderschap, wat begint bij de top.

Ik heb niks aan jaknikkers. Mensen moeten je durven tegenspreken. Loyaliteit is drie keer nee durven te zeggen tegen je baas. Als de mogelijkheid er is, moet je al het potentieel gebruiken dat in je organisatie aanwezig is. – Peter van Uhm

Visie

Als laatste aspect in deze rij van vier komt visie in beeld. Er zijn meer dan genoeg leiders met een militaire achtergrond die een duidelijke visie hebben wanneer het gaat om wereldse zaken. Maar hoe zit dit als het gaat over leiderschap? In deze is een uitspraak van oorlogsheld Richard (Dick) Winters, beschreven in de blog 'Leiderschap: De lessen van Band of Brothers' (Damhuis, 2013), een meer dan inspirerend voorbeeld voor alle formele en niet-formele leiders die rondlopen binnen de BV Nederland en daarbuiten.

Leiderschap is niet iets wat je krijgt, je moet het verdienen. – Richard (Dick) Winters

Aftrap

Leiderschap heeft naast dit alles ook en vooral te maken met het overbruggen van verschillen en het samenbrengen van denkwijzen. Daarom is het passend de aftrap van dit boek over leiderschap (Het Leiderschapsalfabet, red), als aanvulling op de militaire insteek van dit hoofdstuk, te eindigen met citaten van twee geliefde pacifisten die de kloof in denk- en doepatronen zonder geweld konden overbruggen. Zij inspireerden hier velen mee en doen dit nog steeds doen vanuit hun gedachtegoed.

Een ware leider legt een besluit niet op, maar zorgt ervoor dat mensen het zichzelf opleggen. – Nelson Mandela

&

Wees de verandering die je in de wereld wil zien gebeuren. – Mahatma Gandhi

De conclusie: Echte leiders blijven voortleven in de harten en hoofden van mensen.

Dit is een hoofdstuk van Richard van der Lee uit
'Leiderschapsalfabet'.

'Leiderschapsalfabet' is geschreven door Richard van der Lee,
Pieter Taffijn, Hans Kwakman, Miriam Besseling en Marco
Buschman.

<https://www.dealfabetboeken.nl/het-leiderschapsalfabet>

Bron: <http://defensie-platform.nl/militair-leiderschap-voortleven-in-de-hoofden-en-harten-van-mensen/>

© 'Leiderschapsalfabet' en Defensie-Platform.